

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.159/2025/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Horváth Péter, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2026. február 17.

Az ügy tárgya: csalás büntette

Terhelt(ek):

Első fok: Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa, 42.Kb.96/2023/24-I.,
ítélet, tárgyalás, 2024. szeptember 6.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, 6.Kbf.59/2024/9.,
végzés, nyilvános ülés, 2025. március 19.

Az indítvány előterjesztője: a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés érdekében

Rendelkező rész

A Kúria a folytatólagosan elkövetett csalás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.96/2023/24-I. számú ítéletét és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.59/2024/9. számú végzését hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

Elrendeli a terhelt által megfizetett 600.000 (hatszázezer) forint pénzbüntetésnek és 21.600 (huszonegyezer-hatszáz) forint bünygyi költségnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkorl törvényes kamatával emelt visszatérítését a terhelt részére.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2024. szeptember 6. napján meghozott 42.Kb.96/2023/24-I. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólágosan elkövetett csalás bűntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont]. Ezért őt 300 napi tétel, napi tételenként 2.000 forint, így összesen 600.000 forint pénzbüntetésre és lefokozásra ítélte, a terheltet 21.600 forint bünygyi költség megfizetésére kötelezte.

[2] Ügyészli fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Ítéltőábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság a 2025. március 19. napján meghozott 6.Kbf.59/2024/9. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, így az jogerős lett.

[3] Az irányadó tényállás lényege a következő.

A terhelt a Minisztériumban teljesített szolgálata során a munkába járással felmerülő útiköltségének megtérítésére évi egy alkalommal „MÁV START kártya költségterítés előleg rendezés” jogcímen 250.000 forint összegű juttatásra volt jogosult. A munkáltató adatrögzítője azonban 2018. december 13. napján tévesen havi 250.000 forint összegű juttatást rögzített a bérfeladó rendszerben „9999.12.31” érvényességi záródátummal. A bérfeladó rendszerben történt hibás adatrögzítés alapján a terhelt részére 2019., 2020. és 2021. években havonta 250.000 forintot utalt át a bankszámlájára annak ellenére, hogy a terheltnek ilyen költségterítés nem került engedélyezésre.

A terhelt, bár 2019., 2020. és 2021. években legalább 26 alkalommal tekintette meg a „tájékoztató a havi jövedelmekről” elnevezésű illetménykimutatását, illetve a bankszámláján legalább 2 havonta személyesen hajtott végre átutalást, és így észlelnie kellett, hogy havonta 250.000 forinttal több illetményt utaltak át részére, jogtalan haszonszerzési céllal erről nem tett jelentést előjáróinak, illetve a pénzügyi szervezetét sem értesítette. Ekként összesen 8.750.000 forint kárt okozott, amit az eljárás során teljes egészében megtérített.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyésztség – a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapítottan – terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[5] Indokai szerint az elsőfokú bíróság feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést vétett azzal, hogy nem volt törvényesen megalakítva.

[6] Az elsőfokú katonai tanács ugyanis nem ismerte fel, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény a vádirati – és az utóbb a jogerős ítéletben is írt – jogi minősítéstől eltérően helyesen a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés b) pont bc) alpontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő jelentős értékre, üzletszerűen, folytatólagosan elkövetett csalás bűntettének minősül, amelyet a törvény 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel rendel büntetni.

[7] A Be. 698. § (1) bekezdés a) pontja szerint a törvényszék katonai tanácsa mint elsőfokú bíróság egy hivatalos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el, ha a bűncselekményre a törvény nyolc évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli.

[8] Utalt arra, hogy a bíróság összetételének a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez kell igazodnia, függetlenül annak az ügyesség vagy a bíróság általi esetlegesen téves vagy hiányos minősítésétől.

[9] Ehhez képest a jogerős ítéleti tényállás valamennyi olyan adatot tartalmaz, amelyből megállapítható, hogy a terhelt a cselekményét – a vádirati minősítéstől eltérően – valójában üzletszerűen követte el.

[10] Kifejtette, hogy az üzletszerűség mellőzésére az a másodfokú katonai tanács által megjelölt körülmény sem szolgáltathat alapot, hogy a törvényi egység folytán egy bűncselekmény róható a terhelt terhére, így a több bűncselekmény elkövetését feltételező üzletszerűség megállapítására az ítélőtábla szerint nem volt lehetőség.

[11] Ezzel szemben az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint, ha a folytatólagosan elkövetett cselekmény egyúttal üzletszerűen megvalósítottnak is minősül, a folytatólagos elkövetés mellett az üzletszerűséget is meg kell állapítani.

[12] Hivatkozott arra is, hogy a bűncselekmény törvénysértő minősítése törvénysértő büntetés kiszabásához is vezetett, hiszen a helyes minősítés szerinti büntetési tétel esetén még a büntetés enyhítésére vonatkozó rendelkezések alkalmazásával sem lett volna helye pénzbüntetés önálló kiszabásának.

[13] A Legfőbb Ügyesség BF.1108/2025/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt – annak indokaival egyetértve – fenntartotta, és szintén a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

[14] Kiemelte, hogy jelen ügyben a terhelt a csalás bűntettét tévedésben tartással, a magatartásától függetlenül létrejött tévedés fenntartásával, el nem osztatásával követte el. A 35 részletben megvalósult eredményt nem egyszeri elkövetési magatartásával, hanem havonta ismétlődő, önmagában is tényállásszerű mulasztásával idézte elő. A terhére rótt cselekmény így nem természetes, hanem folytatólagos egység, ekként az üzletszerű elkövetés megállapítása sem kizárt.

III.

[15] A felülvizsgálati indítvány alapos.

[16] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja.

[17] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontban megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[18] Az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya (1/2021. Büntető jogegységi határozat).

[19] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pont 2. fordulata szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a Be. 608. § (1) bekezdés a) pont első fordulata szerint, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.

[20] A bíróság törvényes megalakítása azt jelenti, hogy a bíróság a jogszabály által meghatározott összetételben jár el.

[21] Amennyiben az eljárási okból benyújtott felülvizsgálati indítvány anyagi jogi kérdés előzetes vizsgálatától függ, az anyagi jogkérdéseket a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapján kell megítélni. Ebből következően, ha a felülvizsgálati indítvány alapja az, hogy az ügyben eljáró bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el; az ezeket megalapozó minősítést csak olyan tények alapján, azokkal összhangban lehet vizsgálni, amelyeket a felülvizsgálatban irányadó jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás tartalmaz.

[22] Az ilyen felülvizsgálatot az különbözteti meg a törvénysértő minősítésre alapított felülvizsgálattól, mint anyagi jogi jogsértésre hivatkozáson alapuló felülvizsgálati eljárástól, hogy ebben az esetben a helyes minősítés megállapítása még akkor sem eredményezheti a felülvizsgálati eljárásban az ügydöntő határozat megváltoztatását, amennyiben a törvénysértő minősítés egyben törvénysértő büntetést is eredményez, mivel a helyes minősítés következménye az, hogy az ügyben feltétlen hatályon kívül helyezési ok áll fenn, miután olyan bíróság járt el korábban, amelynek az ügy elbírálására ügydöntő határozatának semmisségét eredményező módon nem volt hatásköre, vagy kizárólagos illetékessége (illetve katonai büntetőeljárásra tartozó ügy elbírálására nem volt törvényi felhatalmazása) {BH 2022.144., Kúria Bfv.I.718/2021/8. számú határozat, Bfv.III.882/2022/10. számú határozat [25] bekezdés}.

[23] Jelen ügyben eldöntendő kérdés, hogy a bíróság törvényesen került-e megalakításra.

[24] Kétségtelen, hogy a Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség a terhelttel szemben a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett csalás büntette miatt emelt vádat, az alapügyben eljáró elsőfokú bíróság a terhelt cselekményét a váddal egyezően minősítette, amivel a másodfokú bíróság is egyetértett.

[25] Ugyanakkor a bíróság hatásköre, törvényes összetétele a vád tárgyává tett cselekmény helyes, törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyészség vagy a bíróság általi – esetleg téves – minősítésétől.

[26] A bíróság – amennyiben a vádiratban körülírt cselekmény vád szerinti minősítése nem egyértelmű – kizárólag akkor jár el helyesen, ha megállapítja a vád tárgyává tett cselekmény eltérő minősítésének lehetőségét.

[27] A Be. a vádirat alapján teendő intézkedések körében (Be. LXXV. Fejezet) a bíróság kötelezettségévé teszi, hogy az ügyiratok bírósághoz érkezését követő egy hónapon belül

megvizsgálja, hogy szükséges, illetve lehetséges-e a vádtól eltérő minősítés megállapítása és/vagy a bíróság tanácsa elé utalás [Be. 484. § (1) bekezdés g), h) pont].

[28] Ha megalapozottan feltehető, hogy a vádirati minősítés szerinti bűncselekmény súlyosabban vagy enyhébben minősülhet, a bíróság végzésével megállapítja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádtól eltérően hogyan minősülhet [Be. 495. § (1) bekezdés b) pont].

[29] A bíróság – ha szükséges – a LXXV. Fejezetben szabályozott kérdésekben a tárgyalás kitűzése után is dönthet [Be. 511. § (1) bekezdés].

[30] Jelen ügyben a vád tárgyává tett bűncselekmény büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, a súlyosabb bűncselekmény pedig a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pont bc) alpontjára figyelemmel az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő jelentős értékre, üzletszerűen, folytatólagosan elkövetett csalás büntette lehet, amelyet a törvény 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel rendel büntetni. Az erre vonatkozó jogi érvelés már a másodfokú eljárásban, a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.747/2024/3. számú átiratában is kifejtésre került.

[31] Kérdés, hogy az irányadó tényállás szerint a terhelt terhére rótt bűncselekmény minősülhet-e üzletszerűen elkövetettnek.

[32] A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

[33] A Kúria az üzletszerűség kapcsán a következőkre mutat rá.

[34] Alanyi feltételként annak van jelentősége, hogy a bűncselekményből származó (bármekkora) haszon saját célú elérésére törekvésnek egyben át kell fognia az ugyanolyan (vagy hasonló) jellegű bűncselekmény e célból történő ismételt (illetve ismétlődő) elkövetésére vonatkozó akaratelhatározást is.

[35] Ezen szándék megállapítására következtetési alapot adhat – de nem önmagában – a bűncselekményből származó haszon, abban betöltött vagy betölteni szándékolt szerepe, aránya. Ha haszon reményében (egyébként hasznot is realizálva) az ugyanolyan bűncselekmény ismétlődő elkövetése bekövetkezett, akkor e körülményből már következik, hogy a magatartás szándéka az üzletszerű elkövetést is átfogta.

[36] A jogerős tényállás szerint a terhelt három éven keresztül tisztában volt azzal, hogy a munkáltatója a számára megállapított illetményhez képest havonta 250.000 forinttal több pénzt utalt a bankszámlájára, azonban erről a munkáltatóját nem tájékoztatta, és a pénzt nem utalta vissza. Nem kétséges – és ezt az irányadó tényállás maga is rögzíti –, hogy e cselekményt vagyoni haszonszerzés végett követte el.

[37] Mindezek alapján következtetés vonható az üzletszerű elkövetés megállapításának lehetőségére.

[38] Az ügyészség helytállóan hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság tévedett abban, hogy a folytatólagos egység megállapítása folytán egy bűncselekmény róható a terhelt terhére, így a több bűncselekmény elkövetését feltételező üzletszerűség megállapítására nincs törvényes lehetőség {Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.59/2024/9. számú végzés [14] bekezdés}.

[39] Az ítéltábla érvelése a törvénnyel és a töretlen ítélkezési gyakorlattal egyaránt ellentétes.

[40] Az üzletszerű elkövetésnél a rendszeres haszonszerzésre irányuló törekvés az elkövető olyan célja, amely vagy a büntetőjogi felelősségre vonás, vagy a megvalósult

bűncselekmény súlyosabb minősítésének a feltétele. Ha a rendszeres haszonszerzésre irányuló törekvés – az üzletszerű elkövetés – az alaptényállás eleme, akkor a törvényi tényállás többszöri megvalósítása ellenére bűncselekményegység létesül.

[41] Amikor azonban – mint jelen ügyben, a terheltnek felrótt csalás esetében is – a törvény az üzletszerű elkövetést a bűncselekmény minősített eseteként szabályozza, a már megvalósult bűncselekmény elkövetéséhez többletként olyan alanyi ismérv is társul, amely súlyosabb megítélést von maga után. Az üzletszerű elkövetés tehát ezekben az esetekben a fokozott társadalomra veszélyességet fejezi ki, s hatásában ugyanolyan, mint az egyéb minősítő körülmények.

[42] Ezért ilyenkor akár ugyanolyan, akár hasonló jellegű több bűncselekmény üzletszerű megvalósítása esetén főszabályként bűnhalmazatot kell megállapítani.

[43] Ellenben nem kerülhet sor bűnhalmazat megállapítására, ha a cselekmények – mint jelen ügyben – a Btk. 6. § (2) bekezdésében foglalt folytatólagosság egységébe tartoznak.

[44] Ha azonban a folytatólagosan elkövetett cselekmény egyúttal üzletszerűen megvalósítottként is minősül: a folytatólagosság mellett az üzletszerűséget is meg kell állapítani (37. BK vélemény).

[45] Ehhez képest idézi fel a Kúria a Btk. 6. § (2) bekezdésének rendelkezését, mely szerint nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el.

[46] E meghatározásból pedig nyilvánvaló, hogy a folytatólagosság törvényi egységébe eleve több, önmagában is bűncselekménynek minősülő cselekmény tartozhat.

[47] A Be. 698. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a törvényszék katonai tanácsa mint elsőfokú bíróság egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el, ha a bűncselekményre a törvény nyolc évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli.

[48] Az ítélkezési gyakorlat következetes abban, hogy amennyiben kérdésesnek mutatkozik az adott cselekmény mikénti minősítése, az eljárási garanciákat – így a hatáskör vizsgálatát – a lehetséges súlyosabb minősítéshez kell igazítani.

[49] Következésképpen a bíróságnak jelen ügyben a terhelttel szemben a Be. XCVI. Fejezetének – a katonai büntetőeljárás szabályainak – hivatkozott rendelkezésére figyelemmel, a Be. 698. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján tanácsban kellett volna eljárnia.

[50] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa ennek ellenére egyesbíróként járt el, és hozta meg ítéletét, ezáltal – figyelemmel a Be. 608. § (1) bekezdés a) pont első fordulatra – a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt felülvizsgálati ok megvalósult.

[51] Ekként a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva a felülvizsgálati indítványnak helyt adott, a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.96/2023/24-I. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.59/2024/9. számú végzését a Be. 663. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[52] Minderre tekintettel a megismételt eljárás során a bíróságnak a Be. 698. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján megalakítva, tanácsban kell eljárnia, és a tényállás megállapítását követően kell állást foglalnia a terheltnek felrótt cselekmény törvényes minősítése tárgyában.

[53] A terhelt által megfizetett pénzbüntetés és bűnügyi költség visszatérítéséről a Kúria a Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja és a Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja alapján határozott.

[54] *A döntés elvi tartalma*

A bíróság hatásköre, törvényes összetétele a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyészség vagy a bíróság általi – esetleg téves – minősítéstől.

Ha a folytatólagosan elkövetett cselekmény egyúttal üzletszerűen megvalósítottként is minősül: a folytatólagosság mellett az üzletszerűség is megállapítható.

IV.

[55] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2026. február 17.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A Kúria Bfv.III.1.159/2025/9. számú végzése 2026. február 17. napján véglegessé vált.

Budapest, 2026. február 17.

Molnár Ferencné dr. s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző